

EDİRNE' DE ÖNDER BİR HEKİM: DR. RATİP KAZANCIGİL (1920 - ...)

A Leader Physician in Edirne: Dr. Ratip Kazancigil (1920 - ...)

Nilifer Gökçe¹

¹Assist. Prof. Dr. Trakya University School of Medicine, Dept. of History of Medicine and Ethics

ÖZET

Dr. Ratip Kazancigil 1920'de Malatya'da doğmuştur. İlk ve orta eğitimini Malatya'da tamamlamıştır. 1937'de Leyli Tıp Talebe Yurduna bağlı bir öğrenci olarak İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne kabul edilmiştir. Bu okuldan 1943'te mezun olmuştur. Aydın'da başladığı hekimlik mesleğini Edirne'de sürdürmüştür.

Tüm Türkiye'de, özellikle Aydın ve Edirne'de, köy köy dolaşarak sıtma ile savaşmıştır. Otuz yıl Edirne İl Sağlık Müdürü olarak hizmet vererek, Edirne'yi sağlık hizmetlerinde örnek şehir yapmıştır. Sağlık hizmetlerindeki başarılarından dolayı, Türk Tabipler Birliği, Nusret Fişek Halk Sağlığı Ödülü, ilk defa 1991'de Dr. Ratip Kazancigil'e verilmiştir.

Kazancigil, Edirne'de sağlık müdürlüğü görevi dışında, birçok resmi hizmetlerde bulunmuştur. Başta, "Sağlık Kuruluşlarına Yardım Derneği" olmak üzere pek çok derneğin Edirne'de kuruculuğunu yapmıştır.

Emekli olduktan sonra 1985'de Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyeliğine atanmış ve Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı'nı kurmuştur.

Sağlık ve Edirne ile ilgili pek çok eseri bulunan Dr. Ratip Kazancigil, 2004'de Avrupa Konseyi Avrupa Müze ödülünü alan Trakya Üniversitesi Sultan II. Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi'nin de kurucusudur.

Anahtar Kelimeler: Edirne, Kazancigil, Sağlık Müzesi, Trakya Üniversitesi

ABSTRACT

Dr. Ratip Kazancigil was born in Malatya in 1920. He completed his primary and secondary education in Malatya. In 1937, he was accepted to the Istanbul University Faculty of Medicine with a scholarship from "Leyli Medical School Dormitory". He graduated from the medical school in 1943. He started working as a physician in Aydın, later moving to Edirne.

In his professional life he devoted himself to fight against malaria in Turkey, especially in Aydın and Edirne. He visited towns in Aydın and Edirne one by one for this purpose. In his successful career, he became the Director of the Edirne Province Health Authority and served in this position for 30 years. During this period, Edirne set an example in the health services to all other cities. Due to his achievements in health services, Turkish Medical Association Nusret Fişek Public Health Award was given to Dr. Ratip Kazancigil in 1991 for the first time.

Dr. Kazancigil has been performing various social works and services in Edirne. He is the founder of various associations and societies. Society of Health Institutions has been the most important of all.

Following his retirement in 1985, he became a faculty member at the Trakya University School of Medicine. In this school, he founded the Department of Medical History and Ethics.

Dr. Ratip Kazancigil is the author of various books and articles on the health care and Edirne. He is also the founder of the Trakya University Bayezid II Kulliye Health Museum, which was awarded the European Council's Museum Award in 2004.

Keywords: Edirne, Kazancigil, Health Museum, the University of Thrace

GİRİŞ

Cumhuriyetin ilk yıllarında açılan Tıp Talebe Yurdu'ndan yetişmiş bir hekim olarak, hekimlik yıllarının büyük bir kısmı önce Aydın'da, sonra Edirne'de, köy köy dolaşarak, Aydın'da azmaklarda (*Aydın yöresinde bataklıklara verilen ad*), Trakya'da çeltik (*kabuğu ayıklanmamış pirinç*) tarlalarında sıtma ile savaşıyor geçmiş olan Mahmut Ratip Kazancıgil 12 Mayıs 1920'de Malatya'da doğmuştur (*Resim 1*).

Resim 1. Dr. Ratip Kazancıgil

1920 doğumlu olmasından dolayı, kendi deyimi ile bir ayağıyla Osmanlı'da olmakla beraber, eğitimi Cumhuriyet döneminde alan bir kişidir. İlk, orta ve lise öğrenimini Malatya'da tamamlamıştır. O dönemde Malatya Lisesi'nde görev yapan şair Orhan Şaik Gökyay, Vasfi Mahir Kocatürk gibi ünlü edebiyat hocalarından ders almıştır. Bunların Dr. Ratip Kazancıgil'in üzerinde etkisi çoktur. 1937'de "yurtlu öğrenci olarak" girdiği İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden 1943'de mezun olmuştur.

Mezun olduğu yıl, II. Dünya Savaşı yılları olması nedeniyle, resmi göreve başlamadan askere çağırılmış olan Dr. Ratip Kazancıgil, 1946'ya kadar, İstanbul'da bulunan I. Ordu'da yedek subay olarak askerlik yapmıştır. 29 Mayıs 1946'da Aydın Sıtma Savaş Bölgesi Merkez Şubesi Tabibi adayı olarak atanmıştır. Burada bir taraftan sivrisineklerle mücadele edip, diğer taraftan da köylülerle işbirliği yaparak, onlarla birlikte kendi de çalışarak, bataklıkları kurutulmasını sağlamıştır. Aydın'daki çalışmaları; köylerde, sıtma tedavisi ve sıtmaya neden olan sivrisineklerle savaşıyor, dalak kontrolleri, kan muayeneleri yaparak geçirmiştir.

Dr. Ratip Kazancıgil, üç yıl Aydın Sıtma Şube Tabibi olarak çalıştıktan sonra, 23 Nisan 1949'de Aydın Sıtma Savaş Bölgesi Laboratuvar Şefliğine atanmış ancak köy hizmetlerini bırakmayarak bu görevi ile birlikte sürdürmüştür.¹⁻³

TRAKYA SITMA MÜCADELE REİSLİĞİ DÖNEMİ

Dr. Kazancıgil, 1950'de Aydın'dan Trakya Sıtma Mücadele Reisi olarak Edirne'ye atanmıştır. O döneme kadar bu göreve hep belli bir yaş üzerindeki atanırken, ilk defa genç bir hekim "Sıtma Mücadele Reisi" olarak tayin edilmiştir. Dr. Ratip Kazancıgil Edirne'ye atandığında Trakya, baştan aşağı sıtmalı bir bölgeydi. Enez ve Karadeniz kıyılarında sıtma çok yoğun şekilde hüküm sürmekteydi. Dr. Ratip Kazancıgil, Aydın'da olduğu gibi burada da, sıtma ile mücadele ederek, tüm Trakya'yı köy köy dolaşarak, bataklıkların kurutulması, sivri sivrisineklerin yok edilmesi ile savaşmış, gereğinde çeltikçilerle (pirinç yetiştiricisi) mücadele etmiştir. Sıtma Bölge Başkanı olarak, bu arada bakanlığın verdiği geçici görevlerle, özellikle güney ve güneydoğu illerinde sıtma ve aşı kampanyalarında çalışan Dr. Ratip Kazancıgil; 08 Aralık 1955'de Trakya Sıtma Savaş Bölgesi Başkanlığı'na, 07 Mayıs 1957'de Edirne Sıtma Savaş Sürveyans Gurup Başkanlığı'na, 21 Ekim 1959'da Edirne Sıtma Savaş Bölgeler Gurubu Başkanlığı'na, 02 Şubat 1963'te Edirne Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürlüğü'ne atanmıştır.

1950–1960 arasında Sağlık Bakanlığı tarafından, sıtma konusunda yeni deyimle bilgi ve görgüsünü arttırmak amacıyla, iki defa İtalya'ya gönderilmiştir. Roma'da "Enstitü Superiora Di Sanità" Sıtma Enstitüsünde birer ay süre ile kurs görmüştür. 1963'de Dünya Sağlık Teşkilatı'nın bursu ile Suvason Bölgesi Halk Merkezi'nde, köy halk sağlığı konusunda düzenlenen kursa katılmak üzere Fransa'ya gitmiş. Buradan, UNICEF'in katkıları ile üç ay süre ile İsveç, Fransa, Fas, Romanya ve Yunanistan'a giderek, bu ülkelerin sağlık sistemlerini incelemiş ve genel sağlık hizmetleri hakkında bilgi almıştır. 12 Mayıs 1985'te Edirne İl Sağlık Müdürlüğü görevinden emekli oluncaya kadar geçen süre içerisinde, Edirne'de sağlık müdürlüğü görevi dışında, birçok resmi hizmetlerde bulunmuş, Edirne sağlık hizmetlerini sosyalleştirilmesini sağlamıştır.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ DÖNEMİ

Dr. Ratip Kazancıgil, sağlık alanında olduğu kadar eğitim alanında da başarılı çalışmaları ile Edirne'ye hizmet etmiştir. Edirne'de üniversite kurulması ile ilgili çalışmaların başlamasında büyük rol oynamıştır. 1975'de Edirne'de Mühendislik ve Mimarlık Kurma ve Yaşatma Derneği'nin başkanlığına getirilmiştir. Edirne Tıp Fakültesi'nin kurulması için yapılan çalışmalarda yer almıştır. 1985'de Edirne Sağlık Müdürlüğü'nden emekli olduktan sonra, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalına öğretim üyesi olarak girmiştir.¹⁻⁴

Resim 2. Dr. Ratip Kazancıgil (soldan birinci), Prof. Dr. A. Süheyl Ünver, (...) ve Prof. Dr. Erol Düren ile birlikte sağlık ocağı ziyaretinde

Dr. Ratip Kazancıgil, 25 Kasım 1966'da amacı "halk sağlığına hizmet eden, her türlü koruyucu ve tedavi edici müesseseleri kurmak ve gelişmelerine yardımcı olarak yaşatmak; sağlık hizmeti alanında, devlet gücü ile toplumun potansiyel gücünün birleşmesine önderlik etmek ve böylece, topluma, sağlık hizmetlerinin daha yeterli, daha yararlı ve etkili şekilde verilmesine yardımcı olmak; dernek imkânlarının el verdiği oranda hasta ve yoksullara tıbbi ve sosyal yardımlarda bulunmak; resmi imkânların yetersiz olduğu zamanlarda, sağlık kurumlarına hizmet için lüzumlu ilaç, aşı, tıbbi alet,

malzeme ve vasıtalar temin etmek, muhafaza etmek, tatbik ettirmek; işletme ve bakımlarını sağlamak olan" Sağlık Kuruluşlarına Yardım Derneği'ni kurmuştur. Bu dernek vasıtasıyla halkla işbirliği yaparak, sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi ve planlamasına uygun olarak Edirne'nin her köyünde sağlık ocağı ve sağlık evi yaptırarak, Edirne'yi sağlık hizmetlerinde örnek alınacak il durumuna getirmiştir. Hizmete açmış olduğu sağlık ocakları ve sağlık evleriyle Edirne sağlık hizmetlerinin devletten hiçbir yardım almadan sosyalleşmesini sağlamıştır (*Resim 2*).

Dr. Kazancıgil sağlık hizmetlerini köylere indirgeyerek hekimin köye gitmesini sağlamıştır. Hekimin yazdığı ilaçların anında temini için köylerde küçük bir eczane denebilecek, ecza dolaplarını oluşturmuştur ki bu da bir ilktir. Böylece köylünün ilaca rahatça ulaşabilmesini sağlamıştır.^{1,2,5}

PROF. DR. NUSRET FİŞEK HALK SAĞLIĞI ÖDÜLÜ

Türk Tabipler Birliği tarafından 1991'de verilmeye başlayan Prof. Dr. Nusret Fişek Halk Sağlığı Ödülü, halk sağlığına katkılarından dolayı ilk defa Kazancıgil'e verilmiştir. Sağlık Bakanlığı tarafından verilmiş birçok ödül ve takdirnameleri bulunan Dr. Ratip Kazancıgil, 2005-2006 eğitim ve öğretim yılında Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencileri tarafından yılın hocası seçilmiştir (*Resim 3a,b*).^{1,3}

KÜTÜPHANECİLİĞİ

Kendi kütüphanesini oluşturacak kadar zengin bir kitap koleksiyonuna sahip olan ve aynı zamanda iyi bir arşivci ve müzeci olan Kazancıgil, kütüphanesini Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalına bağışlayarak, bu anabilim dalının bir kütüphanesi olmasını sağlamıştır. Onun için kütüphane, bu anabilim dalının olmazsa olmazlarından. "Fizyoloji, Mikrobiyoloji veya Histoloji anabilim dallarının nasıl bir laboratuvara ihtiyaçları varsa, kütüphane de, "Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı'nın laboratuvarıdır. Kütüphane olmazsa bu anabilim dalı da olmaz" düşüncesini savunarak, kurmuş olduğu bu kütüphanenin gelişmesi için çalışmıştır.^{2-3,5}

Resim 3a,b. Dr. Ratip Kazancıgil'e Türk Tabipleri Birliği tarafından verilen Halk Sağlığı Ödülü

MÜZECİLİĞİ

Dr. Ratip Kazancıgil, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı o dönemdeki adıyla "Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı"na öğretim üyesi olarak atandığında bu anabilim dalının gelişmesi için öncelikli iki hedefi olmuştur: 1) Kütüphane kurmak, 2) Edirne Sultan II. Bayezid Darüşşifası'nda bir sağlık müzesi oluşturmak.

Sağlık Müzesi

Kütüphanenin kurulmasıyla birinci hedefini gerçekleştiren Dr. Kazancıgil, 1970'li yıllardan beri büyük uğraşı verdiği "Sağlık Müzesi"nin kurulması yönünde çalışmalarına başlamıştır. Sultan II. Bayezid Darüşşifası'nda Sağlık Müzesi 1993'te hizmete açıldıktan sonra, müzenin gelişmesi için elinden gelen tüm gayreti göstermiş, burayı canlandırmak için hiçbir fedakârlıktan kaçınmamıştır.

Bugün Avrupa Müzeleri ile yarışacak duruma gelmiş olan bu müzeye 2004'de Avrupa Konseyi tarafından Avrupa Müzeler Ödülü'ne layık görülerek ödül diploması verilmiştir (Resim 4).

Bu konudaki çalışmalarını halen devam ettirmekte olan Dr. Ratip Kazancıgil, Sultan II. Bayezid Darüşşifası'nın Medrese-i Ettibba yani Tıp Medresesi bölümünde XV. yüzyılda Osmanlı'da tıp eğitimi müzesi kurulması ve külliye'nin imaret kısmının yeniden canlandırılması için kurulan komisyonda aktif olarak yer almıştır. Yine onun yol göstermesi ile Amasyalı Hekim Sabuncuoğlu Şerefeddin'in Cerrâhiyyetü'l Hâniye adlı eserinde yer alan resimler bu bölümde mankenlerle canlandırılarak, 23 Nisan 2008'de, Sağlık Müzesi'nin ek bölümü olarak hizmete açılmıştır.^{1-3,5}

Edirne Sarayı

Edirne Sarayı'nın yeniden canlandırılması amacıyla 1995'de Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel'in himayelerinde düzenlenen I. Edirne Sarayı Sempozyumu düzenleyerek, dikkatleri Edirne Sarayı üzerinde toplamıştır. Yöneticilerin ilgilerini Edirne Sarayı'na çekerek, bir vakıf kurulmasını sağlamıştır. Edirne Sarayı'nın bir an önce ayağa kaldırılması için çalışmaların başlaması gerektiğini her fırsatta dile getirerek girişimlerde bulunmuştur. Onun, bu girişimleri sonucunda Edirne Sarayı çevresinde çalışmalar başlamıştır.

Edirne Yeni Sarayı'nın bir parçası olan ve bugün sağlam ve ayakta olan Adalet Kasrı'nda Adalet Müzesi kurulması için çalışmalar başlatmıştır.^{2,4}

EDİRNE KÜLTÜRÜNE HİZMETLERİ

Dr. Kazancıgil'i, Malatya Lisesi'ndeki hocalarından sonra, en çok etkileyen kişiler, Prof. Dr. A. Süheyl Ünver, Dr. Rifat Osman ve Hafız Rakım Ertür olmuştur. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver için "Hayatımda yaşamıma yön veren kişilerden birisidir." demektedir. Çok iyi bir Edirne araştırmacısı olan Dr. Kazancıgil bu konuda çalışmalar başlatarak, kendinden sonra gelenlere yol gösterici olmuştur¹.

İlk Edirne şehir tarihçisi olan Abdurrahman Hibri'nin "Enis-ül Müsamirin" adlı eserini Osmanlıcadan Türkçeye çevirerek yeniden Edirne'ye kazandırdığı gibi Hibri'nin mezarını da bularak yeniden yapılmasını sağlamıştır (Resim 5).⁶

Hekim olduğu kadar, tarihçi, mimar ve ressam da olan Dr. Rifat Osman Bey'in, 1920'de şehir kılavuzu şeklinde hazırlamış olduğu, "Edirne Rehnüması" adlı eseri ile Edirne şehir tarihçilerinden Ahmed Badi Efendi'nin "Riyaz-i Belde-i Edirne" adlı Osmanlıca eserini Türkçeye çevirerek unutulmaktan kurtarmış, böylece Edirne araştırmaları konusunda bir ilki de başlatmıştır.^{7,8}

Bu çalışmalarını, Hafız Rakım Ertür'ün anılarından derlediği; "Balkan Savaşında Edirne Savunması Günleri", "Edirne Mahalleleri Tarihi", "Edirne İmaretleri", "Sultan II. Bayezid Külliyesi", "Edirne Şehir Tarihi Kronolojisi", "Edirne Helva Sohbetleri ve Kış Eğlenceleri" adlı kitapları takip etmiştir.⁹⁻¹⁴ Bugün (2013) bu kitapların üçüncü baskıları Edirne Valiliği tarafından yapılmaktadır.

Dr. Rifat Osman Beyin Gülhane anılarını yazdığı, "Hayatım ve Hatıratım" adlı eserini Türkçeye çevirerek, Gülhane Tıp Akademisi'nin tarihine ışık tutmuştur. Bu eseri, kuruluşunun 100. yıldönümü anısına 1998'de Gülhane Askeri Tıp Akademisi tarafından bastırılmıştır.¹⁵

Prof. Dr. H. Murat Tuğrul ile birlikte "Edirne'de Osmanlı Döneminden 2000 Yılına Kalan Mîmari Eserler" adlı albümü çıkartmıştır¹⁶. Trakya Üniversitesi'nin kuruluşunun yirminci yıl anısına "Trakya'da Yüksek Öğretim"; Edirne Tıp Fakültesi'nin kuruluşunun 30. yıldönümü dolayısı "Trakya'da Tıp Eğitimi Tarihi" ile 2006'da Edirne Valiliği tarafından yayınlanmış olan "Edirne'nin Eğitim Tarihi" adlı çalışmaları arkadaşları ile birlikte hazırlayarak yayınlanmıştır.¹⁷⁻¹⁹

Yöre dergisinde, çok sayıda makaleleri yayınlanan Dr. Ratip Kazancıgil'in, 2009'da Nilifer Gökçe ve Ender Bilal ile birlikte, Osmanlı'dan başlayarak günümüze kadar olan dönem içinde Edirne'nin sağlık ve sosyal yardım tarihini anlatan "Edirne'nin Sağlık ve Sosyal Yardım Tarihi" adlı eseri iki cilt halinde Trakya Üniversitesi tarafından yayınlanmıştır.²⁰

İlk radyologlarımızdan olan, Dr. Rifat Osman Bey'in 80. ölüm yıldönümü dolayısıyla; Nilifer Gökçe ile birlikte hazırlamış olduğu, Dr. Rifat Osman Bey'in, 1928-1931 arasında Milli Mecmua, Milli Gazete ve İstanbul Belediye Mecmuası'nda yayınlanan makalelerinin toplandığı "Tosyavizade Dr. Rifat Osman'ın Kaleminden Edirne" adlı kitap, 2013 Mayıs'ında Edirne Belediyesi yayınlarından çıkmıştır.²¹

Edirne, Selanik, Manastır ve Üsküp Asker Hastaneleri ile Edirne Belediye Hastanesi'nin (ki bu sonradan Edirne Devlet Hastanesi'ne dönüşmüştür) Radyoloji bölümlerini kuran Dr. Rifat Osman Bey'in adının Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Radyoloji Bölümüne verilmesi için, Prof. Dr. H. Murat Tuğrul ile birlikte yapmış oldukları girişimleri başarıyla sonuçlanmıştır.

Resim 4. Dr. Ratip Kazancıgil, TÜ Sultan II. Bayezid Darüşşifası Sağlık Müzesi'ne Avrupa Konseyi tarafından verilen ödül ile

Resim 5. Dr. Ratip Kazancıgil, Prof. Dr. H. Murat Tuğrul ile birlikte "Edirne'nin ilk şehir tarihçisi" Abdurrahman Hibri'nin mezarı başında.

İlerlemiş yaşına rağmen, hiç ara vermeden çalışmalarına devam eden Dr. Kazancıgil en son çalışmalarından birisini de, Edirne Müzesi'nde bulunan Osmanlı dönemi mezar taşları üzerinde yapmıştır. Edirne Müzesi ile ortak yürüttüğü bu çalışma „Edirne Müzesi Osmanlı Dönemi Mezar Taşlarından Örnekler” adıyla 2013 Trakya Kalkınma Ajansı tarafından kitap halinde yayınlanmıştır.²²

Son zamanlarda Dr. Rifat Osman Bey'in Prof. Dr. A. Süheyl Ünver'e yazdığı mektuplarını günümüz diline çevirmekle meşgul olan Dr. Ratip Kazancıgil'in en büyük emeli bir Edirne Ansiklopedisi çıkarmaktır. Bunun için 2013 Kasım'ında itibaren, çalışmalara başlamıştır.²³

SONUÇ

Dr. Ratip Kazancıgil, 1943'de İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra başladığı hekimlik hayatında, döneminin zor koşulları altında, büyük bir özveri ile çalışarak, Türkiye'de sıtmanın yok edilmesinde çok büyük katkıları olmuştur. Özellikle de Trakya'da sıtmanın yok edilmesindeki başarısı inkâr edilemez.

Edirne Sağlık Müdürlüğü döneminde hekimin köye gitmesini sağlamış, köyde küçük bir eczane oluşturarak bir ilki başlatmış olan Kazancıgil, hazırladığı projelerle köy ebeleri için UNICEF'ten tıbbi araç-gereçler temin etmiş, köylülerle yapmış olduğu işbirliği sonucunda köy sağlık evlerinin yapımını sağlamıştır.

Geniş bir bilgi birikimine sahip olan ve her kuşakla rahatlıkla iletişim kurabilen Dr. Ratip Kazancıgil, Edirne ile ilgili yapmış olduğu çalışmalarıyla da Edirne'nin bilinmeyen, gizli kalmış tarihi, sosyal ve kültürel değerlerini de ortaya çıkarmıştır. Bugün, giriş kapısı, mutfakları, hamamı restore edilen ve halen restorasyonu sürdürülen Edirne Sarayı, yine onun girişimleri ve çalışmaları sonucunu gündeme gelerek, çalışmalar başlatılmıştır. Araştırmalarıyla kendinden sonra gelenlere yol gösterici olmuştur. Kısacası, Kazancıgil bütün yaşamını halk sağlığına ve Edirne'ye adamıştır. Yeni kuşakların kendilerine örnek alacakları bu azimli, çalışkan, kararlı insandan öğrenecekleri, deneyimlerinden faydalanacakları çok şeyler vardır.

BİLGİ: Dr. Ratip Kazancıgil'in biyografisinde kaynak bildirilmeden yazılan kısımlar, yazarın Dr. Kazancıgil ile yazarın yüz yüze görüşmesinden aktarılmıştır.

KAYNAKLAR

1. Tuğrul M, Gökçe N. Edirne'ye ve Halk Sağlığına Adanmış Bir Ömür Dr. Ratip Kazancıgil. İstanbul: Acar Basım ve Cilt San. Tic. AŞ; 2010.
2. Gökçe N, Tuğrul M. Yaşamının 90. Yılında Dr. Ratip Kazancıgil'e Armağan. İstanbul: Acar Basım ve Cilt San. Tic. AŞ; 2010.
3. Gökçe N, Tuğrul M. "Dr. Ratip Kazancıgil Bibliyografyası" Tıp Tarihi Araştırmaları, Sayı: 17/2011, s.13-22.
4. Eskioçak M. Dr. Ratip Kazancıgil'in Halk Sağlığı ve Sosyalizasyon Çalışmaları. "Gökçe N., Tuğrul M.; Yaşamının 90. Yılında Dr. Ratip Kazancıgil'e Armağan ", İstanbul: Acar Basım ve Cilt San. Tic. AŞ; 2010, s: 61-64.
5. Bilar E. Edirne'nin Kültür Hayatında Dr. Ratip Kazancıgil. 1. Baskı. Çevik Matbaacılık, Edirne, 2010.
6. Kazancıgil R. Abdurrahman Hibrî, Enis-ül Müsamirin: Edirne Tarihi 1360-1650. 1.bsk. Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları, Edirne,1996.
7. Kazancıgil R. Dr. Rifat Osman Bey ve Edirne Rehnüması. 1. Baskı. Edirne: Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları; 1994.
8. Kazancıgil R. Ahmet Bâdi Efendi Riyâz-ı Belde-i Edirne (Edirne Şehir Tarihi). 1. Baskı. Edirne: Edirne Valiliği Yayınları, 13. Edirne Kültür Müdürlüğü Yayınları;9; 2000.
9. Kazancıgil R. Hafız Rakım Ertür'ün anılarından Balkan Savaşında Edirne Savunması Günleri. 1. Baskı. Edirne: Edirne Özel İdaresi;1986.
10. Kazancıgil R. Edirne Mahalleleri Tarihçesi (1529-1990). 1. Baskı. Edirne; Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi, Yayınları; 1990.
11. Kazancıgil R. Edirne İmaretleri. 1. Baskı. Edirne; Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları; 1991.
12. Kazancıgil R. Edirne Sultan II. Bayezid Külliyesi. 2. Baskı. Edirne: Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları; 1994.
13. Kazancıgil R. Edirne Şehir Tarihi Kronolojisi (M:1330-H:1994). 1. Baskı. Edirne: Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları; 1995.
14. Kazancıgil R. Edirne Helva Sohbetleri ve Kış Eğlenceleri. 1. Baskı. Edirne: Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları; 1993.
15. Kazancıgil R. Hayatım ve Hatıratım: Dr. Rifat Osman'ın Öğrencilik ve Gülhane Anıları. Ankara: GATA; 1998.
16. Kazancıgil R. Tuğrul HM.,Edirne'de Osmanlı döneminden 2000 yılına kalan Mîmari Eserler. Edirne: Edirne Valiliği Yayınları; 2000.

17. Kazancıgil R, Tuğrul HM, Gökçe N, Karlıkaya E, Bilar E. Trakya'da Yükseköğretim Tarihi: Kuruluşunun 20.yılında Trakya Üniversitesi (1982-2002). / Kazancıgil R., Edirne: Trakya Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları; 2002.
18. Kazancıgil R, Tuğrul HM, Gökçe N, Bilar E. Trakya'da Tıp Eğitimi : Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin Kuruluşunun 30.Yılı Anısına. Edirne: Trakya Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları; 2004.
19. Kazancıgil R, Tuğrul HM, Gökçe N, Bilar E. Edirne Eğitim Tarihi (İlk ve Orta Öğretim) 1363-2005. Edirne: Edirne Valiliği Yayınları; 2006.
20. Kazancıgil R, Gökçe N, Bilar E. Edirne'nin Sağlık ve Sosyal Yardım Tarihi (1361-2008) Cilt: I-II. Edirne: Trakya Üniversitesi Yayınları; 2009.
21. Kazancıgil R, Gökçe N. Ölümünün 80. Yılı Anısına, Tosyavizade Dr. Rifat Osman'ın Kaleminden Edirne. Edirne: Edirne Belediye Başkanlığı Yayınları; 2013.
22. Kazancıgil R, Karakaya H, Köylüoğlu N, Öncel M, Erkan K, Gökçe N, Türkmenoğlu İ, Şimlek Z. Edirne Müzesi Osmanlı Dönemi Mezar Taşlarından Örnekler. Edirne: 2012
23. Dr. Ratip Kazancıgil ile 22 Kasım 2013 günü yüz yüze yapılan bir görüşme.